

ACTA

LITTERARUM AC SCIENTIARUM REG. UNIVERSITATIS HUNG. FRANCISCO JOSEPHINAE.

Sectio : PHILOLOGICA

Tom. V. Fasc. 2.

Redigunt: I. HUSZTI—G. MÉSZÖLY.

A MAGYAR PARLAMENTI NYELV LEGGYAKORIBB SZAVAI

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

NEMES ZOLTÁN

ELŐSZÓVAL ELLÁTTA

TRAEGER ERNŐ

K I A D J A :

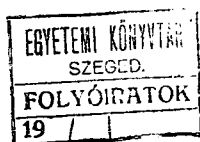
A M. KIR. FERENCZ JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM ÉS A ROTHERMERE-ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL

AZ EGYETEM BARÁTAINAK EGYESÜLETE

S Z E G E D

SZEGED VÁROSI NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

1933

Ára 2 pengő.

Előszó.

A nyelv élő organizmusának vizsgálata és a nyelv egyetemes törvényszerűségeinek kutatása, egyre több és több problémát vet fel. Ahogyan az orvosi tudomány az emberi test egyes szerveinek és azok életműködésének tüzetesebb vizsgálásával egyre újabb és újabb megállapodásokra jut, úgy a nyelvtudománynak tartalmi köre is mindjobban bővül azáltal, hogy a nyelv kutatók szélesebb perspektívájú szemszögből ítélik meg az emberi nyelv keletkezésének, a nyelvi tevékenység kialakulásának, a nyelvi folyamatok alkalmazásának és egyáltalában a nyelv hang-, alak- és mondattanának, valamint szóhasználatának szövevényes és bonyolult kérdéseit.

A nyelv élete örökös változásoknak sorozatából áll, amelyek nemcsak a gondolatok kifejezési formáját alakítják át és fejlesztik tovább, hanem a lélektani mozzanatok megrögzítésében és a nyelvtörténeti adatoknak feltárásával a nyelv életrajzát adják meg.

A nyelvtörténetnek megkezdődött mostanában bizonyos esztétikai szempontú kitágulása. A szegedi egyetem egyik tanára, Zolnai Béla, több jeles nyelvészeti tanulmányt és cikket tett már közzé. Ugyanazon egyetem másik tanára, Mészöly Gedeon, a stílustörténetet már mint nélkülözhetetlen eszközt használja legrégibb szövegeink magyarázatakor és példát adott arra is (mint a *síkság* és *róna* szó történetében), hogy miként kell megírni egy-egy szónak nemcsak hangtani, alaktani, közönséges értelemben vett jelentéstani történetét, hanem a különféle korokban, műfajokban, írói egyéniségekben jelentkező hangulattartalmi fejlődését is.

Az emberi szellem legérdekesebb nyilvánulásainak története a nyelvi stílustörténet; mondhatni: a szellemtörténeti tudományok legszellemibb ága.

De minél szellemibb magasságokba emeljük kutató szemünket, annál inkább vigyáznunk kell, hogy a földet el ne veszítsük lábunk alól. A stílustörténet — mint különösen Mészöly művei mutatják — csak a legridegebb adatgyűjtésen épülhet föl.

Ez az egyik oka annak, amiért örömmel fogadhatjuk Nemes Zoltánnak ezen újabb művét, mely egy új tudományos iránynak egyik előmunkálata és melynek más, gyakorlatibb rendeltetése mellett, jó hasznát fogja venni a magyar szónoki stílus történetének kutatója is.

De Nemes Zoltán tanulmánya azért is figyelmet érdemel, mert az ő kutatásai nyomán a nyelvészeknek nyelvtudományi munkálataiba bekapcsolódnak gyorsírók is, akik a nyelv fejlődését és a nyelv szervezetét a gyorsírásban való rövidítési lehetőségeknek kiaknázása céljából veszik bonckés alá. A gyorsírásnak alapja a nyelv, még pedig abban az összetett fajában, amely a fülnek és a szemnek egyszerre van szánva.

A gyorsíró, amikor a gondolatot hallható formájában követi, vagyis amikor a mondott és hallott hangokat papírra veti, az írásban keresi azokat az eszközöket, amelyeket a nyelv törvényszerűségeinek felhasználása révén alkalmazhat a beszéd megrögzítésénél és ebbeli lelki tevékenysége közben az elröppenő szavakat azonnal átváltoztatja vizuális jelképekké. Felhasználja e célra a hangtan, a szófejtés, a mondat- szabályait, a nyelv analógiát, a fonetikát, a képzőknek és ragoknak mondat szerkezeti összefüggését, az egyes és többszám kölcsönhatását, a nyelvjelenségek magyarázatához a képzettársulások, asszociációk által szolgáltatott eredményeket, a logika törvényeit, a szórendi kapcsolatokat, a szólamok és állandó kifejezésekből kínálkozó rövidítéseket, vagyis a nyelvtan és mondat- tan összes requisitumait. Innen van az a szoros összefüggés, amely a gyorsírás és a nyelv között fennáll és amely a leghatásosabban abban a megállapításban jut kifejezésre, hogy nyelv nélkül nincsen gyorsírás.

Az egységes magyar gyorsírás életbeléptetése után a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége elhatározta, hogy szógyakorisági statisztikát készít és összeállítja a magyar nyelv képző-, jel- és ragstatisztikáját, hogy ezek a statisztikák alapjai lehessenek esetleg későbbi gyorsírási célú munkáknak. A statisztikai munkák vezetésére a Szövetség dr. Nemes Zoltán országgyűlési gyorsíródai titkárt kérte fel, aki vállalta is a munkát s több gyorsíró-műtárs segítségével igénybevéve — akik a szövegek „kiírását“ és *abc*-rendbe állítását végezték — el is készítette 100.000 szótagnyi szöveg alapján a magyar nyelv képző-, jel- és ragstatisztikáját s ugyancsak e szövegek alapján szógyakorisági statisztikát is állított össze.

Bár e munkák végső célja az volt, hogy gyorsírási szempontból értékesíthető eredményeket kapjon a Szövetség, dr. Nemes Zoltán munkája során nem hagyta figyelmen kívül a nyelvészeti szempontokat sem, hanem a gyorsírási célt és a nyelvészeti szempontokat összeegyeztetve, úgy állította össze e statisztikát, hogy mind a gyorsírók, mind a nyelvészek felhasználhatják a leszűrt eredményeket. Ez a magyarázata egyes olyan megjegyzéseknek, amelyek bizonyára feltűnnek majd a nyelvészeknek; pl. miért említi fel Nemes a *kell*, *hall*, *szer* stb. szók mellett azt is, hányszor fordultak elő a *kel*, *hal*, *szeréncse*, *szerep* szók is. Azért, mert a gyorsíró a maga rövidítéseinél nem ragaszkodik mindig szigorúan a nyelvtanhoz, hanem ugyanazt a szótőt felhasználja egymással nem rokon szók rövidítéseinél is s nincs tekintettel betűkettőzésre sem. A gyorsíró felhasználja majd ezeket a megjegyzéseket, a nyelvész pedig egyszerűen nem veszi tekintetbe.

A közölt statisztikák szótöveket sorolnak fel, illetőleg minden szónál adják a továbbképzések számát is. Ez is összeegyeztetése a nyelvészeti és gyorsírási szempontoknak. A nyelvészt ugyanis inkább talán az érdekli, hogy egy bizonyos szótő, illetőleg valamely szó, mint további képzett szóknak alapja, hányszor fordul elő, a gyorsírót azonban, mivel a gyorsírási rendszer grafikus jelölési módjai szabják meg sok esetben a rövidítések alapját, amelyek ugyanabból a többől képzett szóknál szemre nem mindig azonosak, bizonyos esetekben inkább az egyes továbbképzések száma külön-külön érdekli.

Ez a statisztika csak a parlamenti beszédek, vagyis a szónoki nyelv szógyakoriságát adja. Rémélhetőleg idővel követni fogja a kereskedelmi levelezés és az újságírói nyelv szógyakorisági statisztikája is.

Még csak azt említem meg, hogy ez a szóstatisztika az első, amely a magyar nyelvről nyomtatásban megjelent.

Dr. Traeger Ernő.

A magyar parlamenti nyelv leggyakoribb szavai

Összeállította dr NEMES ZOLTÁN

A Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége felkérésére az elmúlt években szógyakorisági vizsgálatokat végeztem, ill. elkészítettem a magyar nyelv képző-, jel- és ragstatisztikáját. Ez utóbbi megjelent a *Magyar Nyelv* 1932. évi 1—4. számaiban, a leggyakoribb szók sorát pedig most adom közre.

A statisztika 100.000 szótagnyi, vagyis 40.977 szónyi szöveg eredményeit öleli fel s így természetesen csak a gyakrabban előforduló szóknál ad megbízható gyakorisági arányszámot. Épen ezért a közölt táblázatokba csak azokat a szokat vettem fel, amelyek a feldolgozott szövegben legalább 25-ször fordultak elő.

Csak parlamenti beszédrészleteket dolgoztam fel a statisztika céljaira* még pedig 200 darab egyenkint kereken 500—500 szótagot felölelő beszédrészletet. A statisztika megítélésénél természetesen nem szabad szem elől téveszteni, hogy az alapot parlamenti beszédek adják; ez magyarázza egyes szók gyakori előfordulását is, amelyek más területről vett statisztikában semmiesetre sem szerepelnének: ilyen nagy számmal.

Három táblázatot közlök: az első a legalább 25-ször előfordult szótövek és szók táblázata *abc*-rendben, a második ugyanezeket a szótöveket és szokat adja gyakoriság szerint, a harmadikba pedig azokat a szokat vettem fel, amelyek nagyon gyakran szerepelnek összetett szók alkotórészeiként. Ebben a harmadik táblázatban szerepel az első két táblázat minden olyan szava, amely előfordulásának legalább negyedrésztében összetételben szerepel, még pedig részletezve aszerint, hogy az illető szó önállóan (tehát nem összetételben) hányszor fordul elő s hányszor szerepel összetett szóban mint előtag, középtag vagy utótag.

* Az eredeti elgondolás az volt, hogy külön-külön fogjuk elkészíteni a parlamenti beszédek, vagyis a szónoki nyelv, a kereskedelmi levelezés és az újságcikkek szóstatisztikáját.

A 100.000 szótagnyi szöveg — mint tudjuk — 40,977 szót ölel fel. Ebben a számban az összetett szók egy-egy szóként szerepelnek. A szóstatistikába azonban az összetett szókat alkotóikra bontva vettem fel: alkotórészeiket hozzáadtam az illető szó önállóan szereplő csoportjához. (Pl. a *magyar* szó összesen 218-szor fordult elő; ebbe a számba bele van számítva minden önálló *magyar* szó s összetételekben szereplő minden előfordulása. Ha gyakran fordul elő összetételekben, akkor a *magyar* szót megtalálom a harmadik táblázatban is; itt látom, hogy önállóan 177-szer szerepelt, előtagban, középtagban és utótagban pedig 37-szer, 3-szor, ill. egyszer — középtagnak nevezvén a hármas vagy többes összetett szók középső alkotóit.) Természetesen ha valamely összetett szó legalább 25-ször előfordult a szövegekben, maga is belekerült a statisztikába; az ilyen összetett szókat dőlt betűvel szedtettem, annak jelzésül, hogy az illető szó alkotórészei még külön-külön is szerepelnek a statisztikában mint egyszerű (nem összetett) szók. Pl. a *törvényjavaslat* szó alkotói, a *törvény* és *javaslat* szók külön-külön be vannak számítva a *törvény* és a *javaslat* szó gyakorisági számába.

Ami a második táblázat beosztását illeti, az első rovat a sor-számot, a második rovat az alapszót mutatja. A 3. jelzésű számsor azt mutatja, hogy az alapszó *továbbképzéseivel együtt* hányszor fordult elő, a 4. jelzésű számsor pedig azt, hogy az alapszó *továbbképzéseivel nélkül* milyen gyakori. Ebbe a számba az igéknél beszámítottam az egyszerű személyragos igealakokon kívül az igeneveket (participiumokat), a szenvedő, műveltető és ható igéket is, mellékeveknél pedig a közép- és felsőfokot is. Pl. az *áll* szónál 433, ill. 111 szerepel e két számsorban, az *áll* szó tehát továbbképzéseivel (*állam, állami, állás, állít* stb.) összesen 433-szor fordult elő, továbbképzéseivel nélkül pedig — beszámítva azonban az igeneveket, a szenvedő, műveltető és ható alakokat — 111-szer. — Az igeneveket, ha önálló szóként gyakran használatosak (pl. *képviselő, adó, alkalmazott*), külön is felvettem alapszóul, esetleg az 5. rovatban utaltam erre. A mellékeveknél a közép- és felsőfok arányát mindig feltüntettem az 5. rovatban s alapszóként is felvettem, ha számuk elérte a 25-öt. — Az 5. rovatban szereplő továbbképzéseket is, ha legalább 25-ször fordultak elő, ugyancsak besoroztam az alapszók közé a maguk továbbképzéseivel, így pl. az *állam* és *állami* szók, amelyek az *áll* ige továbbképzései, külön is szerepelnek, mint alapszók, továbbképzéseikkel.

A „Továbbképzések és megjegyzések” rovatba felvettem az alapszónak azokat a továbbképzéseit, amelyek legalább 10-szer fordultak elő a szövegekben, s felvettem bizonyos szükségesnek vélt megjegyzéseket is. Az e rovatba felvett továbbképzések száma bele van számítva a 3. rovatba is.

A továbbképzéseknél minden szó mellett két szám szerepel: az első a továbbképzett szót a maga továbbképzéseivel mutatja, a második, zárójelben levő szám pedig azt, hogy a szóbanforgó továbbképzett szó egyedül — továbbképzései nélkül — hányszor fordul elő. Ha ez a két szám egyenlő, ez azt jelenti, hogy annak a szónak továbbképzése nincs. Pl. az *áll* szónál látjuk: „-am 180 (124); -ami 56 (56).” Ez azt jelenti, hogy az *állami* szó továbbképzéseivel (*állami*) összesen 180-szor, maga az *állam* szó egyedül 124-szer fordult elő, az *állami* szó pedig 56-szor s továbbképzése nincs.

A megjegyzések egy része arra vonatkozik, hogy hasonló hangsoporttal kezdődő, de nem az alapszóból képzett szók milyen számban szerepeltek (pl. az *áll* igénél az *állapot* stb. szók). Ezeknek jelölésére a „Még:” szót használtam s az ilyen szó mellett levő szám a szót továbbképzéseivel együtt mutatja.

Ugyancsak az 5. rovatban tüntettem fel azt, hogy változás esetén a különböző tövek hogyan oszlanak meg. Egyes szóknál ugyanis bizonyos továbbképzésekben és ragos alakokban az alapszó *é*, ill. *ő* hangzója *e*-re változik (pl. *elég-eleget*, *erő-ereje*), *ó*-ból *a* lesz (*szó-szava*), a *hisz*, *tesz*, *vesz* és *visz* igéknél a fő 5—6-féle alakot is mutat s a *t*-végződésű igék *t*-je bizonyos esetekben *s*-sé változik. Ezeket a változásokat feltüntettem. A rövid hangzó elhagyásával keletkező változásokat (pl. *alkalom*-ból *alkalm*-) nem részleteztem.

Az 5. rovatba „Ebből:” jelzéssel vagy szögletes zárójelben felvettem azokat a ragos, tehát nem képzett alakokat is, amelyek feltűnő nagy számban fordultak elő (*részéről*, *alapján* stb.)

A névutóknál a személyragos alakokat (*előttem* stb.) nem számítottam bele a 4. rovatba; ez csak a tiszta, ragmentes névutók számát mutatja.

Az alapszók között szerepel néhány olyan szót is, amely egy magában nem él a nyelvben, hanem csak képzőkkel fordul elő; de amelyeket ebben az alakjukban kellett felvennem az alapszók

közé, minthogy ebből a többől nem egy, hanem két különböző továbbképzés is ered (pl. a *terjed* és *terjeszt* szók töve). — Az összetett szóknak alkotóikra bontása következtében olyan szó is szerepel a továbbképzések között, amely önmagában ismeretlen a nyelvben: a *kényszerít* ige második fele.

A *tesz*, *hisz* és *vesz* igéknél nem számítottam a továbbképzések közé a *tét* és *tétel*, *hit* és *hitel*, valamint a *vétel* szókat, mivel az ige egyszerű alakjai között *tét*, *hit* és *vét* tö nincs. Viszont más helyütt olyan szót is továbbképzésnek kellett vennem, amely az első pillantásra úgy látszik, mintha semmi összefüggésben sem lenne az alapszóval, de amelynek képzett voltára a megfelelő latin szó élesen rávilágít; pl. az *állam* az *áll* szó továbbképzése (*status*, *stare*), a *természet* pedig a *terem*-é, (*natura*, *nascor* ill. *natus*).

Az *ikes* igéket az *-ik* rag nélkül írtam mindenhol, hogy a továbbképzések jelölésénél az *-ik* ne okozzon nehézséget.

Végül még néhány megjegyzést a statisztikába felvett szókra. Mint említettem, a feldolgozott szövegek parlamenti beszédre szövegek voltak s ez magyarázza gyakori előfordulását főként a következő szóknak: *úr* (a *képviselő úr* és *miniszter úr* kifejezésekben), *miniszter*, *miniszterelnök*, *minisztérium*, *tiszt* és *tisztel* (a *tisztelt* szó alapja), *kormány*, *kormányoz* ill. *kormányzat*, *ügy* ill. *ügyi*, *kép* és *visel* (a *képviselő* szó elő- és utótagja), *bizottság*, *törvény*, *képvisel* ill. *képviselő*, *társ* (a *képviselőtárs* szóban), *nemzet* és *gyűlés* ill. *gyűl* (a *nemzetgyűlés* alkotói), *jav*- ill. *javaslat*, *ház*, *pénz*, *pénzügy*, *pénzügyminiszter*, *politika*, *képviselőtárs*, *nemzetgyűlés*, *méltóztat*, *törvényjavaslat*, *vetés* (a *költségvetés* szóban), *mível* ill. *mívelés*, *földmívelés*, *földmívelésügyi*, *költségvetés*, *ellenzék*.

*

A három táblázat a következő:

1. A leggyakoribb szók és szótövek abc-rendben.*

a	3698	aki	148	állam	180
abban	40	akkor	184	állami	56
ad	278	alap	83	állap-	112
adás	27	alatt	38	állapít	77
adó	152	alkalmaz	35	állapot	32
ahol	27	alkalmazott	25	állás	51
akar	103	alkalom	66	álláspont	32
akár	39	áll	433	állít	70

* Az egyes szókhoz csatlakozó megjegyzéseket lásd a 2. táblázatban.

által	37	egy	612	felel	62
általában	27	egyéb	34	<i>felszólal</i>	25
általános	28	egyes	46	fenn	44
amely	407	egyik	43	figyel	40
ami	121	el	418	figyelem	31
amikor	126	él	99	fizet	60
annak	76	elég	39	fizetés	26
annyi	34	élet	63	fog	227
ár	27	<i>eljár</i>	30	fogad	29
arra	132	<i>eljárás</i>	27	fogás	44
arról	37	ellen	153	foglal	66
át	63	ellenzék	29	foglalkoz-	42
az	1458	elnök	58	fogy	26
azok	135	elő	222	folym	99
azon	25	előtt	92	fontos	30
azonban	84	első	58	forma	32
azt	304	ember	50	forog	27
azzal	35	emel	47	forr	27
bár	35	én	137	fő	64
be	287	enged	48	föld	128
bele	37	ennek	102	<i>földmívelés</i>	37
benn	25	ép	104	<i>földmívelésügyi</i>	35
bér	53	épen	53	gazda	152
beszéd	35	épít	33	gazdaság	130
beszél	44	ér	130	gazdasági	99
bir	118	érdek	73	gondol	42
bíró	60	erdő	26	gyakorol	25
bíróság	34	ered	37	gyermek	25
birtok	31	eredmény	29	győz	29
bíz-	218	érez	28	gyűl-	84
bizony	66	erő	44	gyűlés	83
bizonyos	46	erre	53	ha	268
bizottság	72	ért	50	háború	32
biztos	57	érték	47	had	42
biztosít	53	es-	96	hall	37
bűn	28	és	905	hanem	81
cél	61	eset	72	hang	55
csak	200	ész	35	hangoz-	31
de	169	év	83	három	28
díj	41	ez	321	használ	25
dolgoz-	33	ezek	163	haszon	32
dolog	90	ezen	48	hat	91
e	91	ezt	182	hatalom	36
ebben	63	ezzel	49	határ	58
ebből	25	fejez	27	határoz	38
eddig	30	fejl-	26	ház	126
egész	90	fel	307	hely	192

helyes	37	jó	119	küld	27
helyez	82	jobb	30	külföld	43
helyzet	56	jog	138	külön	103
hisz	43	jön	92	különb	29
hiszen	64	jövedelem	33	különös	44
hit	25	jut	53	lak	64
hív	61	kapcsol	29	lakás	33
hivat	42	kapocs	33	lát	123
hogy	1260	kell	241	le	156
hossz	27	kény	45	legnagyobb	25
hoz	77	kénytelen	26	legyen	43
hozzá	43	kép	229	lehet	207
ide	28	képvisel	175	lélek	28
idő	104	képviselő	167	lesz	48
igaz	113	képviselőtárs	85	lét	55
igazgat	48	kér	71	lett	26
igazgatás	25	kérd	224	ma	93
igazság	30	kérdés	202	mag-	151
igen	104	keres	59	maga	95
így	58	kèresked-	28	magyar	232
ill-	87	kereszt-	32	Magyarország	40
illet	65	kerül	56	mai	25
ilyen	70	kész	34	majd	34
ind-	74	két	60	már	142
indít	25	kéz	38	más	157
indok	31	ki	447	másik	35
intéz	84	kijelent	27	még	780
irtézked-	30	kis	58	még	156
intézkedés	25	kíván	64	megállapít	49
ipar	44	kívül	34	megfelel	27
ír	47	kormány	231	mégis	28
irány	33	kormányoz	40	megy	68
is	554	kormányzat	34	mellett	27
iskola	62	kölcsön	29	méltó	67
ismer	65	költ	69	méltóztat-	55
ismét	30	költség	59	mely	41
itt	147	költségvetés	45	mély	26
jár	100	kör	63	ment(en)	36
járás	30	körül	33	mennyi	38
jav-	129	köt	71	mer	29
javaslat	120	követ	88	mér	50
javasol	122	követel	36	mért	245
jegyez	33	következ-	67	mérték	29
jel	55	köz	261	mező	45
jelen	123	között	45	mezőgazda	45
jelént	99	község	28	mezőgazdaság	44
jelentés	28	kül	54	mezőgazdasági	30

mi	185	ön	38	szeret	25
milyen	37	őr	30	szeresz	54
mind	234	össze	107	szerint	54
minden	175	összeg	50	szerv	32
mindig	25	párt	59	szervez	27
miniszter	253	pedig	83	szerződés	36
<i>miniszterelnök</i>	38	példa	36	szó	170
minisztérium	26	pénz	112	szociál	43
mint	176	<i>pénzügy</i>	56	szól	52
mivel	38	<i>pénzügyminiszter</i>	35	szólal	26
mívelés	37	polgár	31	szolga	58
mód	54	politika	99	szolgál	50
mond	166	politikai	58	szűk	77
most	72	pont	121	szükség	73
mul-	48	programm	29	szükséges	32
mult	29	rá	70	szün-	31
munka	167	rég	26	tag	38
munkás	87	rend	220	talál	26
mutat	52	rendel	60	talán	33
nagy	237	rendelkez-	41	tám	34
nagyobb	56	rendelkezés	33	tan	77
nap	79	rendez	33	tanít	35
ne	58	<i>rendszer</i>	33	tár	28
nélkül	47	rész	188	tárgy	58
nem	920	ruha	31	tárgyal	40
<i>nemcsak</i>	39	ruház	27	tárgyalás	29
nemzet	132	s	104	társ	147
<i>nemzetgyűlés</i>	71	saját	35	társadalom	31
nép	91	sem	152	tart	182
név	53	semmi	58	tartás	29
névez	45	sok	82	tehát	83
néz	66	sor	65	teher	45
nézve	29	sőt	29	tekint	92
nincs	56	súly	56	tekintet	62
nyíl-	68	súlyos	31	teljes	69
nyilván	31	szab	39	tény	63
nyug-	53	szabad	58	tér	61
<i>nyugdíj</i>	28	szabály	30	terem	84
oda	31	szak	65	terj-	55
ok	54	száll	37	terjeszt	35
olyan	172	szám	88	termel	36
ország	157	száz	47	terv	30
oszt	54	szem	143	tesz	152
osztály	38	szemben	59	tét	58
óta	30	személy	25	tétel	38
ott	47	<i>szempont</i>	56	tiszt	235
ő	46	szer	129	tiszta	31

tisztel	197	ügy	220	vég	72
<i>tisztviselő</i>	28	ügyi	60	vél	52
tovább	35	ül	25	vélemény	40
több	74	üz	44	vesz	132
tör	25	üzem	30	vet	67
<i>történ-</i>	86	vagy	198	vétel	31
törvény	187	vagyok	38	vetés	47
<i>törvényjavaslat</i>	54	vál-	112	vezet	38
tud	223	vala-	78	világ	47
túl	36	<i>valami</i>	27	visel	221
tulajdon	45	választ	52	visz-	41
<i>tulajdonképen</i>	30	váll	46	viszony	39
ügy	139	vállal	45	vissza	37
ugyan	48	való	85	volna	128
új	66	vált	35	volt	185
úr	277	változ-	26	von	85
út	71	van	268	vonat	42
után	89	vannak	31	vonatkoz-	40
utó	31	vár	75	zár	25
		város	45		

2. Szógyakorisági statisztika.*

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
10	a	3698	3698	
	az	1458	1458	Ebből határozott névelő 1181, mutató névmás 277. — A ragos alakok (<i>azt, azok</i> stb) külön
	hogyan	1260	1240	-an 20
	nem	920	776	-es 11 (2); -zet 132 (110); -zeti 22 (21)
	és	905	905	
	meg	780	780	Még: megint (= újra) 13
	egy	612	376	-én 18 (10); -enes 10 (10); -es 46 (32); -esül 14 (2); -etem 19 (11); -éz 19 (4); -ik 43 (43); -ség 14 (10); -szerű 20 (18); -ütt 11 (9). — Még: egyéb 34
	is	554	554	
	ki	447	447	
	áll	433	111	-am 180 (124); -ami 56 (56); -andó 17 (15); -ás 51 (51); -ít 70 (52); -ítás 17 (17). — Még: állapít 77; állapod 3; állapot 32
	el	418	418	
	amely	407	407	Még: mely 41
	ez	321	321	A ragos alakok (<i>ezt, ezek</i> stb) külön
20	fel	307	307	Még: felé 11; felel 62; felesleg 16; felső 16
	azt	304	304	
	be	287	287	
	ad	278	217**	-ás 27 (22); -at 22 (22); -ó 152 (135); -öz 14 (4)
	úr	277	268	
	ha	268	268	
	van	268	237	-nak 31
	köz	261	120	-ött 45 (40); -ség 28 (21); -vet- 16. — Még: közel 19; közép 13
	miniszter	253	219	-ium 26 (26)
	mert	245	245	
	kell	241	231	-em 10 (—). — Még: kel 13
	nagy	237	230	Ebből: -obb 31; leg ~ obb 25; -on 71
	tiszt	235	32	-el*** 197 (186). — Még: tiszta 31
	mind	234	56	-en 175 (151); -enféle 11 (11). — Még: mindig 25
	magyar	232	218	-áz 12 (7)

* A 4. rovat az igéknel felőleli az egyszerű személyragos igealakokon kívül az ige-neveket (participiumokat), szenvedő, művelői és ható igéket is, melléknéveknél pedig a közép- és felsőfokot is.

** Ideszámítva: adó 135

*** Ideszámítva: tisztelt 178.

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gvakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
30	kormány	231	191	-oz 40 (3); -zat 34 (27)
	kép	229	182	-es 16 (11); -telen 11 (6). — Még: -kép és -képen (rag) 63
	fog	227	111	-ás 44 (30); -ásol 11 (10); -lal 60 (22); -lal- koz 42 (37); -va 10 (10). — Még: fogad 29
	kérd	224	8	-és 202 (201); -ez 14 (14)
	tud	223	184	-omás 14 (10)
	elő	222	87	-bb 14 (11); -tt 92 (90)
	visel	221	209*	
	rend	220	108	-el 60 (3); -elet 13 (13); -elkez 41 (3); -elke- zés 33 (33); -ez 33 (16); -ezés 12 (12)
	ügy	220	143	-el 13 (3); -i 60 (60)
	biz-	218	13	-ony 66 (2); -onyít 14 (10); -onyos 46 (45); -ottság 72 (63); -tos 57 (4); -tosít 53 (27); -tosítás 22 (15)
40	lehet	207	149	-etlen 18 (14); -ő 42 (13); -őség 24 (24); -séges 11 (11). — Tövek: lehet- 204, lehes- 3
	kérdés	202	201	
	csak	200	200	
	vagy	198	118	-ok 38; -unk 22; -on 18 (15)
	tisztel**	197	186	
	hely	192	49	-es 37 (29); -ett 11 (7); -ez 82 (12); -ezked 14 (12); -zet 56 (56)
	rész	183	152	-es 10 (1); -let 20 (10); -vény 13 (13). — [Részéről 39]
	törvény	187	174	
	mi	185	170	Még: miért 18; mikor 21; ami 121
	volt	185	185	Ebből: volt 155; más raggal 30
50	akkor	184	176	
	ezt	182	182	
	tart	182	103	-ás 29 (27); -oz 21 (19)
	állam	180	124	-i 56 (56)
	mint	176	176	
	képvisel	175	172***	
	minden	175	151	-féle 11 (11)
	olyan	172	172	Még: oly 18
	szó	170	91	-l 52 (41); -lal 26 (14); -lalás 12 (12); -lás 11 (11). — Tövek: szó- 153; szav- 17
	de	169	169	
	képviselő	167	166	

* Ideszámítva: viselő 193 (a képviselő és tisztviselő szókban).

** Ideszámítva: tisztelt 178

*** Ideszámítva: képviselő 166.

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések.
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
60	munka	167	71	-(á)s 87 (66); -(á)sság 21 (21)
	mond	166	158	
	ezek	163	163	Ideszámítva a ragos alakokat (ezeket stb) is
	más	157	97	-ik 35 (35); -od 14 (1); -odik 11 (11)
	ország	157	149	
	le	156	156	
	még	155	156	
	ellen	153	99	-ben 11 (11); -ére 12 (12); -zék 29 (17); -zéki 12 (12)
	adó	152	135	-z 14 (4)
	gazda	152	22	-(á)lkod 18 (6); -(á)lkodás 12 (12); -ság 130 (31); -sági 99 (99)
70	sem	152	152	Még: se 11
	tesz	152	135	tétlen 14 (14). — Tövek: tesz- 43; te- 52; té- 20; tegy- 6; ten- 26; tev- 5. — Még: tét 58
	mag-	151	—	-a 95; -am 25; -uk 21; -unk 10. — Még: magán 20; magás 18
	aki	148	148	
	itt	147	147	
	társ	147	91	-adalom 31 (17); -adalmi 14 (14); -aság 2 (22)
	szem	143	71	-ben 59 (59). — Még: személy 25
	már	142	142	
	úgy	139	139	Még: ugyan 48
	jog	138	101	-i 12 (12); -os 19 (12)
80	én	137	137	
	azok	135	135	Ideszámítva a ragos alakokat (azokat stb) is
	arra	132	132	
	nemzet	132	110	-i 22 (21)
	vesz	132	106	-edelem 12 (4). — Tövek: vesz- 58, ve- 27, vé- 13, vegy- 3, ven- 24, vev- 7. — Még: vétel 31
	ér	130	18	-ez 28 (14); -int 12 (9); -ték 47 (15); -tékes 19 (3); -tékesít 16 (10); -vény 14 (5)
	gazdaság	130	31	-i 99 (99)
	jav-	129	—	-asol 122 (2); -aslat 120 (120)
	szer	129	45	-ez 54 (14); -ít 12 (12); -ződés 36 (34). — Még: szerencse 5; szerep 7; szeret 25; szerint 54
	föld	128	105	-i 23 (23)
90	volna	128	128	Ebből: volna 122; egyéb személyraggal 6
	amikor	126	126	Még: mikor 21

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
100	ház	126	106	-i 20 (20)
	jelen	123	13	-t 99 (54); -tés 28 (28). — Még: jel 55
	lát	123	98	-ás 11 (9); -sz 11 (10). — Tövek: lát- 117, lás- 6
	javasol (javasl-)	122	2	-at 120 (120)
	ami	121	121	Még: mi 185
	pont	121	105	
	javaslat	120	120	
	jó	119	118	Ebből: jobb 21; legjobb 8; jól 30
	bír	118	27*	-ál 13 (6); -ó 60 (16); -ói 10 (10); -óság 34 (33); -tok 31 (15); -tokos 14 (11)
	igaz	113	21	-gat 48 (11); -gatás 25 (12); -gatási 12 (12); -gató 21 (9); -gatóság 11 (10); -ság 30 (18)
	állap-	112	—	-ít 77 (66); -ítás 10 (10); -ot 32 (32)
	pénz	112	112	
	vál-	112	13	-aszt 52 (29); -asztás 21 (10); -asztási 11 (11); -asztó 27 (25); -ság 10 (9); -t 35 (4); -toz 26 (12); -toztat 15 (7). — Még: válasz 17; váll 46
	akar	108	100	
110	össze	107	42	-g 50 (47); -s 15 (13)
	ép	104	7	-en 53 (53); -ít 33 (12); -ítés 15 (15); -ül 11 (5)
	idő	104	103	Tövek: idő- 78, ide- 26
	igen	104	104	
	s	104	104	
	külön	103	26	-b 29 (—); -böz 13 (11); -ös 44 (44)
	ennek	102	102	
	jár	100	39	-ás 30 (29); -at 11 (4); -ul 16 (13)
	él	99	22	-et 68 (68)
	foly-	99	17	-am 16 (10); -ás 16 (8); -tán 13 (13); -tat 16 (13); -tonos 18 (3); -tonosság 15 (14)
	gazdasági	99	99	
	jelent	99	54	-és 28 (28)
	politika	99	41	-i 58 (58). — Még: politikus 7
	es-	96	12	-emény 12 (12); -et 72 (65)
120	maga	95	95	Még: magam 25; maguk 21; magunk 10
	ma	93	68	-i 25 (25)
	előtt	92	90	
	jön	92	54	jövő 14 (14); jövedelem 33 (17); jövedelmi 12 (12). — Tövek: jön- 23, jö- 14, jöj- 1, jöv- 54

* Ideszámítva: bíró 16.

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
130	tekint	92	17	-ély 11 (7); -et 62 (62)
	e	91	91	Ebből: mutató névmás 49, kérdő szócska(-e) 42
	hat	91	12	-alom 36 (20); -ás 13 (13); -óság 24 (19). — Még: határ 58
	nép	91	82	
	dolg (dolg-)	90	54	-oz 33 (30)
	egész	90	79	
	ember	90	83	
	után	89	85	
	követ	88	18	-kez 67 (31); -kezmény 12 (12); -keztében 19 (19). — Tövek: követ- 88, köves- 0. — Még: követel 36
	szám	88	45	-ít 14 (8); -ol 19 (11)
	ill-	87	19	-et 65 (44); -eték 10 (3); -ető 35 (34)
	munkás	87	65	-ság 21 (21)
	történ-	86	68	-elem 13 (6)
140	képviselőtárs	85	85	
	való	85	60	
	von	85	20	-at 42 (1), -atkoz 40 (32)
	azonban	84	84	
	gyűl-	84	1	-és 83 (80)
	intéz	84	19	-et 12 (6); -ked 30 (5); -kedés 25 (25); -mény 13 (13)
	terem (term)	84	5	-t 12 (10); -el 36 (14); -észet 24 (2); -észetes 21 (21)
	alap	83	73	Ebből: alapján 29
	év	83	61	-i 18 (18)
	gyűlés	83	80	
150	pedig	83	83	
	tehát	83	83	
	helyez(helyz.)	82	12	-ked 14 (12); -et 56 (56)
	sok	82	76	
	hanem	81	81	
	nap	79	50	-i 24 (24)
	vala-	78	78	Csak összetételekben (valami stb.) fordult elő
	állapít	77	66	-ás 10 (10)
	hoz	77	58	-ás 16 (12)
	szük	77	1	-ség 73 (30); -séges 32 (29)
	tan	77	12	-ít 35 (25); -ítő 23 (20); -ul 21 (13). — Még: tanu 17
	annak	76	76	

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gvakorísága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
160	vár	75	28	-os 45 (32); -osi 12 (12)
	ind-	74	—	-ít 25 (10); -ítvány 14 (13); -ok 31 (5); -okol 24 (8); -okolás 16 (15); -ul 18 (13)
	több	74	41	-ség 20 (13)
	érdek	73	44	-el 16 (13)
	szükség	73	30	-es 32 (26)
	bizottság	72	63	
	eset	72	65	Ebből: esetben 18
	most	72	68	
	vég	72	43	-ez 17 (12). — [Végre 22]
	kér	71	65	
170	köt	71	19	-eles 24 (8); -elesség 16 (16); -elez 21 (6); -elezettség 15 (15). Tövek: köt- 71, kös 0
	nemzetgyűlés	71	68	
	út	71	35	-al 15 (13); -asít 10 (ö); -i 11 (11)
	állít	70	52	-ás 17 (17)
	ilyen	70	70	Még: ily 2
	rá	70	65	
	költ	69	3	-ség 59 (59)
	teljes	69	53	Ebből: teljesen 37
	élet	68	68	
	megy	68	59	Tövek: megy- 18, me- 13, men- 37. — Még: megye 11
180	nyíl-	68	25	-atkoz 23 (7); -atkozat 14 (14); -ván 31 (11); -vános 13 (4)
	következ-	67	31*	-mény 12 (12); -tében 19 (19)
	méltó	67	3	-ztat 55 (55)
	vet	67	18	-és 47 (38). — Tövek: vet- 67, ves- 0
	alkalom (alkalm-)	66	24	-az 35 (32); ebből: alkalmazott 25 (25)
	bizony	66	2	-ít 14 (10); -os 46 (45)
	foglal	66	22	-koz 42 (37)
	néz	66	55	-et 11 (10). — [nézve 29]
	új	66	58	Ebből: -abb 9; leg ~ abb 3
	illet	65	53	-ék 10 (3). — [illető 35 (25); illetőleg 9] — Tövek: illet- 65, illes- 0
190	ismer	65	43	-et 16 (11)
	sor	65	54	
	szak	65	37	-asz 14 (14); -ít 10 (8)
	fő	64	61	Ebből: leg ~ bb 9
	hiszen	64	64	

* Ideszámítva: következő 11.

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
200	kíván	64	53	
	lak	64	18	-ás 33 (33); -osság 12 (12). — Még: lakol 5
	át	63	63	
	ebben	63	63	
	kör	63	27	-ül 33 (18); -ülmény 14 (14)
	tény	63	46	-ező 10 (10). — [tényleg 22]
	felel	62	38	-ős 23 (3); -össég 19 (19). — [felelő 23]
	iskola	62	55	
	tekintet	62	62	Ebből: -ben 27, -ében 20
	cél	61	54	
210	hív	61	26	-at 42 (9); -atal 14 (12); -atkoz 14 (9)
	tér	61	58	Tövek: tér- 51, ter- 10
	biró	60	16	-i 10 (10); -ság 34 (33). — Tövek: bíró- 55, bírá- 5
	fizet	60	34	-és 26 (21). — Tövek: fizet- 59, fizet- 1
	két	60	38	-ség 17 (6); -sértelen 10 (10)
	rendel	60	3	-et 13 (13); -kez 41 (3); -kezés 33 (33)
	ügyi	60	60	
	keres	59	16	-et 15 (6); -ked 28 (7); -kedelem 21 (7); -kedelmi 14 (14)
	költség	59	59	
	párt	59	52	
220	szemben	59	59	
	elnök	58	52	
	első	58	57	
	határ	58	20	-oz 38 (16); -ozat 20 (9); -ozati 11 (11)
	így	58	58	
	kis	58	45	Ebből: -ebb 5; leg ~ ebb 2. — Még: kísér 11
	ne	58	58	
	politikai	58	58	
	semmi	58	36	-féle 21 (21)
	szabad	58	36	-ít 10 (2)
230	szolga	58	8	-(á)l 50 (37); -(á)lat 11 (8)
	tárgy	58	9	-al 40 (10); -alás 29 (29)
	tét	58	5	-el 38 (36)
	biztos	57	4	-ít 53 (27); -ítás 22 (15)
	állami	56	56	
	helyzet	56	56	
	kerül	56	42	-et 11 (10)
	nagyobb	56	30	leg ~ 25 (25)
	nincs	56	50	

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéseivel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
240	pénzügy	56	37	-i 19 (19)
	súly	56	12	-os 31 (28); -oz 13 (11)
	szempont	56	56	Ebből: -ból 13, -jából 16
	hang	55	20	-z- 31 (17); -oztat 11 (10)
	jel	55	13	-lem 11 (-); -vény 11 (11). — Még: jelen 123
	lét	55	28	-i 17 (17)
	méltóztat-	55	55	Tövek; méltóztat- 19, méltóztat- 36
	terj-	55	—	-ed 16 (11); -eszt 35 (27)
	kül	54	54	
	mód	54	43	-osít 10 (2)
	ok	54	27	-tat 19 (1); -tatás 18 (16)
	oszt	54	11	-ály 38 (31). — Tövek: oszt- 53, oszt- 1
	szeres (szerz-) szerint	54	14	-ódás 36 (34)
	törvény- javaslat	54	54	
250	ber	53	48	
	biztosít	53	27	-ás 22 (15)
	épen	53	53	
	erre	53	53	
	jut	53	48	Tövek: jut- 51, jus- 2
	név	53	8	nevez 45 (31), amiből nevezett 21. — Tövek: név- 4, nev- 49
	nyug-	53	26	-od 10 (10)
	mutat	52	38	Tövek: mutat- 46, mutas- 6
	szól	52	41	-al 26 (14); -alás 12 (12); -ás 11 (11)
	választ	52	29*	-ás 21 (10); -ási 11 (11). — Tövek: választ- 52, válasz- 0
	vél	52	3	-emény 40 (40)
	állás	51	51	
	ért	50	23	-elem 15 (11)
	mér	50	4	-ték 29 (28)
260	összeg	50	47	
	szolgál	50	37	-at 11 (8)
	ezzel	49	49	
	megállapít	49	39	-ás 10 (10)
	enged	48	31	
	ezen	48	48	
	igazgat	48	11**	-ás 25 (12); -ási 12 (12); -ó 21 (9); -óság 11 (10)
	lesz	48	48	
	mul-	48	38	Ebből: mult 29 (28)
	ugyan	48	48	

* Ebből: választó 25. ** Ebből: igazgató 9.

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gvakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
280	emel	47	18	-és 11 (10)
	érték	47	15	-es 19 (3); -esít 16 (0)
	ír	47	35	-at 12 (10)
	nélkül	47	31	
	ott	47	43	
	száz	47	19	-alék 21 (13)
	vetés	47	38	
	világ	47	30	-os 11 (8)
	bizonyos	46	45	
	egyes	46	32	-ül 14 (2)
	ő	46	46	A ragos alakok (<i>ők, őt</i>) külön
	váll	46	1	-al 45 (15); -alat 23 (23). — Még: vál- 112
	kény	45	15	-telen 23 (26)
	költségvetés	45	36	
290	között	45	40	Még: közt 5
	mező	45	45	
	mezőgazda	45	1	-ság 44 (14); -sági 30 (30)
	nevez	45	30	Ebből: nevezett 21
	teher	45	37	Tövek: teher- 10, terh- 35
	tulajdon	45	9	-képen 30 (28)
	vállal	45	15	-at 23 (23)
	város	45	32	-i 12 (12)
	beszél	44	40	
	erő	44	23	-s 16 (13). — Tövek: erő- 42, ere- 2
	fenn	44	44	
	fogás	44	30	-ol 11 (10)
	ipar	44	18	-i 14 (14)
	különös	44	43	Ebből: különösen 18
300	mezőgazdaság	44	14	-i 30 (30)
	üz	44	—	-em 30 (28); -let 13 (9)
	egyik	43	43	
	hisz	43	37	Tövek: hisz- 35, hi- 4, higy- 1, hin- 3. — Még: hiszen 68; hit 25
	hozzá	43	38	
	külföld	43	22	-i 21 (21)
	legyen	43	43	
	szociál	43	26	-is 17 (13)
	foglalkoz-	42	37	
	gondol	42	13	-at 10 (10); -koz 10 (6). — Még: gond 18
	had	42	16	-i 24 (24)
	hivat	42	9	-al 14 (12); -koz 14 (9)

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
320	vonat	42	2	-koz 40 (32). Ebből: vonatkozó 32 (28)
	díj	41	19	-as 14 (14)
	mely	41	35	Még: amely 407
	rendelkez-	41	3	-és 33 (33)
	visz- (nem ige)	41	—	-ony 35 (35). — Még: visz (ige) 20. Ennek tövei: visz- 4, vi- 7, vigy- 4, vin- 5
	abban	40	40	
	figyel	40	3	-em 31 (31)
	kormányoz (kormányz-)	40	2	-at 34 (27)
	<i>Magyarország</i>	40	37	
	tárgyal	40	10	-ás 29 (29)
	vélemény	40	40	
	vonatkoz-	40	32	Ebből: vonatkozó 28 (28)
	akár	39	39	
	elég	39	17	Tövek: elég- 35, elég- 4
330	<i>nemcsak</i>	39	39	
	szab	39	9	-ály 30 (18); -ályoz 10 (7). — Még: szabad 58
	viszony	39	35	
	alatt	38	37	
	határoz	38	16	-at 20 (9); -ati 11 (11)
	kéz	38	24	kezel 17 (7). — Tövek: kéz- 2, kez- 36
	menyi	38	36	
	<i>miniszterelnök</i>	38	38	
	mivel	38	1	-és 37 (35). — Még: mivel (kötőszó) 2
	osztály	38	31	
	ön	38	38	
	tag	38	30	Még: tagad 6
	tétel	38	36	
340	vagyok	38	38	
	vezet	38	31	Tövek: vezet- 37, vezes- 1
	által	37	26	Még: általában 27, általán 10, általános 28
	arról	37	37	
	bele	37	36	
	ered	37	3	-mény 29 (27)
	<i>földművelés</i>	37	35	
	hall	37	11	-gat 23 (16). — Még: hal 10; halad 8
	helyes	37	29	
	milyen	37	37	
	mívelés	37	35	
350	száll	37	12	-ít 24 (15). — Még: száll 3
	vissza	37	37	

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
360	hatalom	36	20	
	követel	36	14	
	ment(eni)	36	10	-elmi 16 (16)
	példa	36	28	Ebből: -(á)ul 19
	pénzügy-miniszter	36	28	
	szerződés	36	34	
	termel	36	14	-és 15 (15)
	túl	36	27	
	alkalmaz	35	32	Ebből: alkalmazott 25
	azzal	35	35	
	bár	35	35	
	beszéd	35	35	
	ész	35	14	Tövek: ész- 12, esz- 23
	földművelés-ügyi	35	35	
370	masik	35	35	
	saját	35	29	
	tanít	35	25	Ebből: tanító 23 (20)
	terjeszt	35	27	Tövek: terjeszt- 34, terjesz- 1
	tovább	35	25	
	vált	35	4	-oz 26 (12); -oztat 15 (7)
	annyi	34	34	
	bíróság	34	33	
	egyéb	34	29	Tövek: egyéb- 27, egyeb- 7
	kész	34	10	-ít 14 (11).
	kívül	34	30	
	kormányzat	34	27	
	majd	34	34	
	tám	34	—	-ad 12 (9); -ogat 18 (7); -ogató 11 (11)
380	dolgoz-	33	30	
	épit	33	12	-és 15 (15)
	irány	33	14	
	jegyez	33	22	
	jövedelem	33	17	-i 12 (12)
	(jövdelem-)	33	4	-ol 29 (2); -olat 18 (18). — Még: kap 24
	kapocs	33	18	-mény 14 (14)
	(kapcs-)	33	18	
	körül	33	33	
	lakás	33	33	
	rendelkezés	33	33	
	rendez	33	16	-és 12 (12)
	rendszer	33	31	
	talán	33	32	
390	állapot	32	32	

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
400	<i>álláspont</i>	32	32	
	forma	32	26	
	háború	32	22	-s 10 (10)
	haszon (haszn-)	32	7	-ál 25 (24)
	kereszt	32	—	-ény 13 (11); -ül 19 (19)
	szerv	32	3	-ez 27 (1); -ezet 18 (18)
	szükséges	32	29	
	birtok	31	15	-os 14 (11)
	figyelem	31	31	
	indok	31	5	-ol 24 (8); -olás 16 (15)
	nyilván	31	11	-os 13 (4)
	oda	31	31	
	hangoz (hangz-)	31	17	-tat 11 (10)
	polgár	31	15	-ság 10 (10)
	ruha	31	4	-(á)z 27 (3); -(á)zás 24 (6); -(á)zási 18 (18)
	súlyos	31	28	
410	szűn-	31	6	-tet 18 (14)
	társadalom (társadalm-)	31	17	-i 14 (14)
	tiszta	31	25	
	utó	31	1	-bbi 12 (12), amiből leg ~ bbi 5
	vannak	31	31	
	vétel	31	27	
	eddig	30	22	
	<i>eljár</i>	30	3	-ás 27 (26)
	fontos	30	25	
	igazság	30	18	
420	intézked-	30	5	-és 25 (25)
	ismét	30	11	-el 19 (18)
	járás	30	29	
	jobb	30	21	
	mezőgazdasági	30	30	
	óta	30	30	
	őr	30	9	őríz (örz-) 12 (6)
	szabály	30	18	-oz 10 (7)
	terv	30	21	
	tulajdonképen	30	28	
430	üzem	30	28	
	ellenzék	29	17	-i 12 (12)
	eredmény	29	27	
	fogad	29	23	
	győz	29	5	-ód 22 (12); -ódás 10 (9)

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		továbbképzéssel együtt	továbbképzések nélkül	
1	2	3	4	5
440	kapcsol	29	2	-at 18 (18)
	kölcsön	29	28	
	különb	29	7	-öz 13 (11), amiből különböző 11 (10)
	mer	29	11	
	mérték	29	28	Ebből: mértékben 23
	mult	29	28	
	nézve	29	29	
	programm	29	29	
	sőt	29	29	
	tárgyalás	29	29	
	tartás	29	27	
	általános	28	25	
	bűn	28	12	
	érez	28	14	
450	három	28	28	
	ide	28	28	
	jelentés	28	28	
	keresked-	28	7	-elem 21 (7); -elmi 14 (14)
	község	28	21	
	lélek (lelk-)	28	4	lelki 21 (21). — Tövek: lélek- 2, lelk- 26
	mégis	28	28	
	tár	28	21	
	tisztviselő	28	24	
	adás	27	22	
460	ahol	27	27	
	általában	27	27	
	ár	27	16	
	eljárás	27	26	
	fejez	27	9	-és 13 (13)
	forog (forg-)	27	8	-alom 17 (3); almi 14 (14)
	forr	27	1	-adalom 24 (14); -adalmi 10 (10)
	hossz	27	—	-u 20 (20)
	kijelent	27	18	
	küld	27	17	
	megfelel	27	27	Ebből: megfelelő 23 (23)
	mellett	27	26	
	ruház	27	3	-ás 24 (6); -ási 18 (18)
	szervez	27	1	-et 18 (18)
470	valami	27	25	
	erdő	26	26	Tövek: erdő- 25, erde- 1
	fejl-	26	—	-őd 16 (5); -ődés 11 (11)

Sorszám	Alapszó	Az alapszó gyakorisága		Továbbképzések és megjegyzések
		tovább- képzé- ssel együtt	tovább- képzé- sek nélkül	
1	2	3	4	5
	fizetés	26	21	
	fogy	26	2	-aszt 21 (12)
	kénytelen	26	26	
	lett	26	26	
	mély	26	22	Ebből: mélyen 19
480	minisztérium	26	26	
	nyugdíj	26	11	-as 14 (14)
	rég	26	7	-i 17 (17)
	szólal	26	14	-ás 12 (12)
	talál	26	25	
	változ-	26	12	-tat 15 (7)
	alkalmazott	25	25	
	azon	25	25	
	benn	25	4	-e 11 (11)
	ebből	25	25	
490	felszólal	25	13	-ás 12 (12)
	gyakorol	25	11	-at 11 (7)
	(gyakorl-) gyermek	25	25	Még: gyerek 2
	használ	25	23	
	hit	25	3	-el 21 (16)
	igazgatás	25	12	-i 12 (12)
	indít	25	10	-vány 14 (13)
	intézkedés	25	25	
	legnagyobb	25	25	
	mai	25	25	
500	mindig	25	25	
	személy	25	11	
	szeret	25	15	-et 10 (10). — Tövek: szeret- 25, szeres- 0
	tör	25	7	
	ül	25	13	-és 12 (12)
505	zár	25	17	

3. Összetételekben gyakran szereplő szók.*

	Összesen	Ebből előfordul					Összesen	Ebből előfordul			
		önállóan	előtagban	közép- tagban	utótagban			önállóan	előtagban	közép- tagban	utótagban
meg	780	205	573	2	—	elő	87	23	63	1	—
ki	447	95	309	2	41	után	85	44	1	—	40
el	418	89	328	1	—	nép	82	45	37	—	—
egy	376	281	84	—	11	gyűlés	80	8	1	—	71
fel	307	63	234	10	—	vala-	78	—	78	—	—
be	287	73	212	2	—	előtt	75	45	—	—	30
miniszter	219	121	38	—	60	munka	71	31	38	2	—
ad	217	97	36	2	82	szem	71	8	63	—	—
visel	209	9	—	102	98	élet	68	46	16	—	6
csak	200	144	10	—	46	állapít	66	27	—	—	39
kép	182	6	172	3	1	munkás	66	39	24	—	3
törvény	174	72	100	—	2	rá	65	29	36	—	—
mi	170	103	36	—	26	át	63	25	37	—	1
képviselő	166	66	100	—	—	ügyi	60	—	—	—	60
le	156	36	111	9	—	való	60	41	4	—	15
minden	151	105	45	—	1	költség	59	12	46	1	—
ország	149	94	3	—	52	politikai	58	38	—	—	20
ügy	143	68	5	58	12	tér	58	36	—	—	22
ügy	139	103	32	—	4	első	57	23	34	—	—
adó	135	39	36	2	58	mind	56	11	43	—	2
állam	124	70	45	—	9	kül	54	—	54	—	—
javaslat	120	66	—	—	54	hoz	54	32	—	—	22
köz	120	2	114	1	3	jelent	54	28	—	—	26
pénz	112	28	74	5	5	sor	54	21	1	—	32
áll	111	83	2	—	26	állít	52	28	—	—	24
nemzet	110	30	80	—	—	elnök	52	12	—	—	40
rend	108	15	64	4	25	párt	52	32	12	—	8
ház	106	46	21	8	31	állás	51	10	34	—	7
vesz	106	73	1	4	28	megy	51	24	—	—	27
föld	105	10	69	—	26	nap	50	25	7	—	18
pont	105	7	—	—	98	hely	49	33	12	—	4
jog	101	40	32	—	29	bér	48	8	9	8	23
gazdasági	99	59	—	—	40	ugyan	48	6	39	—	3
más	97	72	16	—	9	fő	47	4	36	2	5
ellen	95	59	36	—	—	mező	45	—	45	—	—
társ	91	—	3	—	88	szám	45	24	10	4	7
jó	88	45	25	17	1	szer	45	1	—	7	37

* Az első számsorban az 2. táblázat 4. rovatának adatai szerepelnek, vagyis az alapszó továbbképzések nélkül.

	Összesen	Ebből előfordul					Összesen	Ebből előfordul			
		önállóan	előtagban	közép- tagban	utótagban			önállóan	előtagban	közép- tagban	utótagban
fenn	44	11	32	1	—	osztály	31	20	—	—	11
ismer	43	24	—	—	19	út	31	19	3	1	8
össze	42	6	35	—	1	vezet	31	19	—	—	12
politika	41	25	—	—	16	fogás	30	1	—	—	29
szól	41	25	—	—	16	kívül	30	10	—	—	20
vélemény	40	21	1	—	18	nevez	30	9	—	—	21
jár	39	22	—	—	17	óta	30	15	—	—	15
felel	38	11	—	—	27	világ	30	12	16	—	2
hozzá	38	15	23	—	—	járás	29	2	—	—	27
mutat	38	15	—	—	23	választ	29	4	23	—	2
ön	38	8	30	—	—	ide	28	18	10	—	—
vetés	38	—	—	—	38	jelentés	28	17	—	—	11
pénzügy	37	—	37	—	—	kölcsön	28	12	1	3	12
szak	37	1	30	1	5	lét	28	6	16	—	6
teher	37	25	2	1	9	általában	27	11	—	—	16
tétel	37	22	—	1	13	bír	27	16	—	—	11
vissza	37	7	30	—	—	kormányzat	27	13	—	—	14
bele	36	10	26	—	—	kör	27	12	5	—	10
mennyi	36	24	—	—	12	tartás	27	3	—	—	24
bár	35	17	18	—	—	terjeszt	27	12	—	—	15
földmívelés	35	—	35	—	—	túl	27	5	21	—	1
kis	35	10	25	—	—	vétel	27	2	1	—	24
mívelés	35	—	—	35	—	által	26	18	—	—	8
lakás	33	16	14	1	2	erdő	26	6	20	—	—
tiszt	32	2	25	3	2	forma	26	16	—	—	10
város	32	22	1	—	9	hív	26	15	—	—	11
enged	31	17	—	—	14	minisztérium	26	19	—	—	7
gazdaság	31	3	—	—	28	nyug-	26	—	26	—	—
következ-	31	22	—	—	9	szociál	26	—	26	—	—
oda	31	12	19	—	—	nyil-	25	14	11	—	—

Képet adok arról is, hogy *a leggyakoribb szók hányad-részt adják az összes szók számának*. Itt az 2. táblázat 4. rovatából kell kiindulni, levonva belőle az összetételekből adódó számokat, miután a 40.977 szóban, amennyit a vizsgált szövegek felölelnek, az összetett szók egy-egy szóként szerepelnek s nincsenek alkotóikra bontva. (A 3. táblázat „önállóan” rovata ezeket a számokat mutatja, de a táblázat csak az összetételekben gyakran szereplő szókat adja.)

Ha ilyen módon csak az egyedül álló szókat vesszük számításba, a gyakorisági sorrend a következő (az igéknél itt is ide-számítva az igeneveket, a szenvedő, műveltető és ható igéket, a mellékneveknél pedig a közép- és felsőfokot):

a	3687	itt	146	el	89
az	1419	lehet	146	igen	89
hogya	1204	csak	144	képviselőtárs	85
és	904	sem	142	azonban	84
nem	717	magam stb.	141	ál	83
is	487	már	140	idő	83
amely	407	én	135	pedig	83
azt	301	arra	131	tehát	83
ez	286	azok	129	hanem	81
10. egy	251	40. volna	127	70. tart	80
úr	262	amikor	126	egész	79
van(-nak)	256	még	125	szó	76
ha	245	mond	124	sok	76
mert	245	rész	124	be	73
kell	231	miniszter	121	jó	73
nagy	217	ami	118	vesz	73
meg	205	tesz	112	más	72
kérdés	190	vagy	112	törvény	72
volt	185	mi	108	állam	70
20. tisztel	182	50. fog	105	80. ember	70
ezt	178	minden	105	ilyen	70
magyar	177	ügy	103	annak	68
kormány	175	ennek	102	ma	68
akkor	173	s	101	most	68
de	168	akar	100	nemzetgyűlés	68
olyan	168	ad*	97	ügy	68
ezek	162	ki	95	alap	66
tud	162	ország	94	javaslat	66
mint	151	lát	90	képviselő	66
30. aki	148	60. e	89	90. hiszen	64

* Ideszámítva az adó szót is.

ebben	63	100. szempont	56	eset	53
ellen	63	új	56	110. kíván	53
fel	63	méltóztat-	55	ne	53
kér	62	történ-	55	iskola	51
tekintet	60	helyzet	54	teljes	51
gazdasági	59	törvényjavaslat	54	bizottság	50
szemben	59	dolog	53	cél	50
így	58	épen	53	év	50
állami	56	erre	53	117. nincs	50

Összegezve a fentieket, azt találjuk, hogy :

az első	szó adja az összes szók	$\frac{1}{11}$ részét,	pontosan 9.00 %-át ;
" "	6 " " " " "	$\frac{1}{5}$ " "	20.54 " ;
" "	13 " " " " "	$\frac{1}{4}$ " "	25.52 " ;
" "	31 " " " " "	$\frac{1}{3}$ " "	33.48 " ;
" "	111 " " " " "	$\frac{1}{2}$ " "	50.12 " .

Ha pedig összeszámoljuk az összes, e statisztikákba felvett szók számát, azt találjuk, hogy a 25-nél gyakrabban előforduló szók *továbbképzéseik nélkül* s levonva az összetételekből adódó előfordulásokat, összesen 27.343 szót adnak, vagyis ebbe az aránylag nem nagy statisztikába belekerül e révén az összesen előfordult 40.977 szónak éppen $\frac{2}{3}$ része (pontosan 66.73%-a). Ha pedig a továbbképzéseket is tekintetbe vesszük — természetesen ebben az esetben nem minden, a statisztikába felvett szót kell továbbképzéseivel együtt összegezni, mert hiszen a statisztikában számos olyan szó is szerepel, amely egy megelőző szónak már továbbképzése, amely tehát annak a megelőző szónak továbbképzéseiben már számításba van véve (pl. az *állom*, *állami*, *állás* stb. szók az *áll* igénél) — akkor azt találjuk, hogy összesen 31.227 azoknak a szóknak száma, amelyek a statisztikában képviselve vannak, ami az összes 40.977 szónak kereken $\frac{3}{4}$ része (pontosan 76.21%-a).

Olof Melin gyorsírástörténetében a német, angol és francia nyelvre közöl hasonló számításokat. Közlése szerint a szöveg szavainak felét a németben 66, az angolban 69 s a franciában 60 szó adja ; a szók harmadrészét a németben 25, az angolban 19 s a franciában 20 szó szolgáltatja, végül a szók negyedét a németben 15, az angolban pedig mindössze 9 szó adja.

Ha ezeket az adatokat a magyar nyelvre kapott fentebbi adatokkal egybevetjük, azt látjuk, hogy a magyarban jóval többféle szó adja az összes szószám felét, harmadát, ill. negyedét,

mint a nyugateurópai nyelvekben. Ez arra vall, hogy a magyar nyelvben a leggyakoribb szók — eltekintve a határozott névelőktől — aránylag kevesebbszer fordulnak elő, mint a német, angol vagy francia nyelv leggyakoribb szavai, a különböző szók nagyobb változatossággal követik egymást, vagyis a magyar nyelv kevésbé egyhangú.

*

Végül még néhány többé-kevésbé érdekes megjegyzést.

Összesen 6571-félé szó fordult elő, egy-egy szó átlagos előfordulási aránya tehát 6/236.

Az az szóból 1181 határozott névelő, 277 pedig mutató névmás. A határozott névelők (*a* és *az*) száma tehát összesen 4879. Átlag minden 8—9-ik szó határozott névelő — amennyiben minden 8/4 szóra esik belőlük egy — vagyis az összes szóknak 12%-át (pontosan 11,9%-át) adják a határozott névelők. — Kettőjük közül az *a* több, mint háromszor oly gyakori, mint az *az* (3698, ill. 1181), vagyis a magyar nyelvben sokkal gyakoribbak a mássalhangzós kezdődések azoknál a szóknál — főnév; melléknév — amelyek előtt határozott névelő állhat.

A határozatlan névelő (*a* 281 önálló *egy*-nek túlnyomó része) hasonlíthatatlanul ritkább, mint a határozott névelő; kb. minden huszadik határozott névelőre jut egy határozatlan.

Az igekötők sokkal ritkábban állanak elválasztva az igétől, mint az igével együtt: a hat leggyakoribb igekötő (*meg*, *ki*,* *el*, *fel*, *be* és *le*) előfordulásai negyedrésszében (23,6%-ában) áll magában s $\frac{3}{4}$ részében egybeírva az igével. Ebben az arányban mindenesetre része van annak is, hogy a főnévi és melléknévi továbbképzésekben az igekötő mindig az ige továbbképzésével együtt marad.

A személyes névmások előfordulása: *én* 137, *ő* 46, *mi* 60** és *ők* 23. — Ha a személyes névmások számát egybevetjük az igei személyragok számával, azt találjuk, hogy az 1. személyű névmások aránylag gyakoriak az igeik mellett (az *én* 137-szer fordul elő 768 egyesszámú 1. személyű ige mellett, a *mi* pedig 60-szor 353 többesszámú 1. személyű ige mellett, átlag tehát mind a két esetben minden hatodik ige mellett áll személyes névmás); ezzel

* A 447 *ki*-ből 389 az igekötők száma.

** A 108 önállóan előforduló *mi*-ből ennyi a személyes névmás.

szemben a 3. személyű névmás, különösen a többesszámban, sokkal ritkább: az *ő* 46-szor fordul elő 980 ige mellett, átlag tehát minden 21-ik egyesszámú 3. személyű ige mellett áll *ő*, *ők* pedig — ugyancsak 980 ige mellett — átlag minden 42-ik többesszámú 3. személyű ige mellett áll.

Egyes szók feltűnő gyakran fordulnak elő összetételben és sokkal ritkábban önállóan. Az igekötőknél ez természetes, rajtuk kívül azonban még számos ilyen szó is szerepel a statisztikában. A *visel*, ill. *viselő* szó a *képviselő* és *tisztviselő* szók utótagja és a *képviselőtárs* középtagja; a *kép* szó ugyancsak a *képviselő* szó előtagja; a *törvény* szó főként a *törvényjavaslat* és *törvényhatóság* szók miatt gyakori összetételekben; maga az összetett *képviselő* szó is előtagja egy másik összetett szónak, a *képviselőtárs*-nak s ebben a minőségben még gyakrabban fordul elő, mint önálló *képviselő*-ként; ugyancsak a *pénzügy* és *földművelés* szók sem szerepelnek magukban, hanem csak a *pénzügyminiszter*, *pénzügyigazgatóság* stb. és a *földművelésügyi* többszörös összetételekben; a *köz*, *pénz*, *nemzet* stb. szók is gyakrabban szerepelnek összetételekben, mint önállóan.

Van néhány olyan szó is, amely önállóan nem is fordult elő, csak összetételekben: a fentebb említett *pénzügy* és *földművelés* szókon kívül ide tartoznak a *társ*, *ügyi*, *kül*, *mező* és *vetés* szók főként a *képviselőtárs*, *földművelésügyi*, *külföld*, *mezőgazdaság* és *költségvetés* szókban.

Egyes tőszók pedig alig fordulnak elő tőszó-alakjukban, hanem túlnyomórészt továbbképzésekként; így pl. a *ruha* szó 31-szer fordul elő továbbképzéseivel együtt, de maga a *ruha* szó ebben az alakban összesen csak négyszer, a többi előfordulás a *beruházás* szóra esik. Hasonlóképen az 58 *szolga* szó közül csak 8 szerepel ebben az alakban, a többi 50 a *szolgál* és *szolgálat* szók töve; a 67 *méltó*-ból pedig 55 a *méltóztatik* ige töve, 9 a *méltóság* szó alapja s csak háromszor fordul elő maga a *méltó* szó. A 2. táblázat 4. rovata, egybevetve a 3. rovattal, mutatja, hogy egy-egy szó inkább továbbképzések alapja-e, vagy pedig önállóan fordul-e elő gyakrabban.